

A versenyző kódszáma:

Feladatlap az „Édes anyanyelvünk” nyelvhasználati verseny fővárosi fordulójára
FPPI 2012. szeptember 17.

Szövegértés

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre!

Volt egy álmunk...

– írják a széphalmi A Magyar Nyelv Múzeuma munkatársai. Levelüket azért fogalmazták meg, mert a múzeumi hálózat átszervezése során a 2008-ban megnyílt széphalmi múzeum jövőjét nem látják pontosan.

A mintegy ötven éve létrehozott megyei múzeumi hálózatot (megyeszékhely és hozzá tartozó múzeumok) a kormány átszervezi, s a most formálódó tervek (Nefmi, múzeumtörvény) szerint a múzeumok az adott települési önkormányzatokhoz kerülnének. A más rendszer szerint való működés fölvet kérdéseket. 212 múzeumról van szó. A nagyobb városok „húzómuzeumai” nyilván tovább működhetnek és fejlődhetnek, a forráshiányos önkormányzatok kevésbé jelentős múzeumai viszont bajba kerülhetnek. A Heti Válasz információi szerint (2012. ápr. 19. 79) a Nefmi a kulturális örökség megőrzése érdekében egyes múzeumi feladatokat továbbra is támogatni kíván. Viszont olyan vélemény is megfogalmazódik, mint: „Saját kultúrpolitikaival is szembemelve felszámolja a megyei múzeumok hálózatát a kormány. A legrosszabb forgatókönyv esetén a vidéki közgyűjtemények anyagán a műtárgypiac és a nagy országos múzeumok osztozkodhatnak.”

A Magyar Nyelv Múzeuma (Széphalom) jelenleg a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatósághoz tartozik, és a sátoraljaújhelyi Kazinczy Múzeum „filiáljaként” működik a Kazinczy-emplékkerttel egyetemben. Amennyiben Sátoraljaújhely fennhatósága alá kerülne, úgy a városnak három múzeumot kellene működtetnie, s ez plusz források nélkül aligha lenne lehetséges. (Ha Széphalom leválna Újhelyről, gyakorlatilag nem lenne semmi forrás a múzeumra.) A Magyar Nyelv Múzeumának a helyzete azért is sajátságos, mert ez a múzeum nem pusztán egy településé, még csak nem is egy megyéé (bár Borsod-Abaúj-Zemplén megyei beruházásként készült el), hanem az egész magyarságé. Így pedig országos, nemzeti intézmény.

Jó lenne, ha a Magyar Nyelv Múzeuma, a Kazinczy-emplékkert és a Kazinczy Múzeum hármasa a magyar kultúra, a magyar nyelv országos hatókörű, tudományos, közművelődési intézményeként maradhatna fenn. Az Anyanyelvápolók Szövetsége és a Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport már eddig is szoros kapcsolatot ápolt a múzeummal, s nyelvészeti szakmai támogatással szeretné segíteni a legjobb megoldás megtalálását.

Széphalom már évek óta a legjelentősebb irodalmi-nyelvi zárandokhely. Bízunk álmaink megvalósulásában, ezért június 15–17. között ott leszünk Széphalomban a második anyanyelvi juniálison.

A szerkesztőség

Forrás: *Édes Anyanyelvünk*. 2012. június. 2. o.

1. Melyik településen találhatóak a szövegben említett múzeumok és emlékhelyek?
Nevezze meg a települést! (3 pont)
Kazinczy-emplékkert: Széphalom
Kazinczy Múzeum: Sátoraljaújhely
Magyar Nyelv Múzeuma: Széphalom

Adható: 3, 2, 1, 0 pont.

2. Rendeljen az alábbi számokhoz, időpontokhoz információkat! Törekedjen a pontosságra! (4 pont)

212: a megyei fenntartású múzeumok száma

2008: a széphalmi Magyar Nyelv Múzeumának megnyitása

1973: a megyei múzeumi hálózat létrehozásának időpontja

2012. április: a Heti Válasz információi a múzeumi hálózat átalakításáról

Adható: 4, 3, 2, 1, 0 pont.

3. Értelmezze az alábbi kifejezéseket! (3 pont)

„húzó múzeum”: népszerű múzeum / olyan múzeum, melynek magas a látogatottsága

zarándokhely: olyan helység, amely valamilyen okból vonzza az embereket

„filiálé”: (máshol működő) részleg

Adható: 3, 2, 1, 0 pont.

4. Magyarázza meg az idézőjel szerepét a két, fenti kifejezésben! Válaszában a közös vonás mellett térjen ki a különbségekre is! (3 pont)

Közös vonás: a szöveg egészétől eltérő szóhasználat, stílusminőség

Eltérő vonás: szlenges szóhasználat

Eltérő vonás: idegen szó használata

Adható: 3, 2, 1, 0 pont.

5. Értelmezze a szöveg két, álommal kapcsolatos közlését! (4 pont)

Volt egy álmunk...

a) A közlők megnevezése: a Magyar Nyelv Múzeuma munkatársai

b) A közlés tartalma: létrejön a legjelentősebb irodalmi-nyelvi zarándokhely

Bízunk álmaink megvalósulásában...

a) A közlők megnevezése: a szerkesztőség tagjai

b) A közlés tartalma: fennmaradjon a legjelentősebb irodalmi-nyelvi zarándokhely

Adható: 4, 3, 2, 1, 0 pont.

6. Igaz vagy hamis? A megállapítások mellé írja be a megfelelő I vagy H betűjelet!

Megállapítás	I / H
Sátoraljaújhely megyei jogú város.	H
Széphalom önállóvá válása segítené a Magyar Nyelv Múzeuma fennmaradását.	H
Az új múzeumtörvény már hatályba lépett.	H
Az Anyanyelvápolók Szövetsége szakmailag támogatja a széphalmi múzeumot.	I
Az anyanyelvi juniálist minden évben megrendezik.	H

Adható: 5, 4, 3, 2, 1, 0 pont.

Szövegalkotás

Írjon 8-10 mondatos nyílt levelet az osztálytársainak, melyben arra buzdítja őket, hogy vegyenek részt a széphalmi nyelvészeti juniálison! Figyeljen a levél formai és tartalmi jellemzőire! (8 pont)

Adható: 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0 pont.

Nyelvhelyesség, nyelvi kreativitás

1. Mondatba foglalással adja meg az alábbi hasonló alakú szavak (paronimák) eltérő jelentését! (6 pont)

a)

ökológia: (környezettan)

ökonómia: (közgazdaságtan)

b)

komplexus: (lélektani fogalom)

komplexum: (épülettömb)

c)

plántál: (ültet)

parentál: (elsirat)

Adható: 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0 pont.

2. Fogalmazza át egyértelművé az alábbi mondatokat! (2 pont)

A szülőknek azt tanácsolom, hogy ha 3 éves korukban észreveszik, hogy a gyermekük dadog, forduljanak logopédushoz. (a gyermek 3 éves korában)

A pályamű szerzőjét, foglalkozását és lakcímét külön lezárt borítékban kell elküldeni. (szerzőjének nevét)

Adható: 2, 1, 0 pont.

3. Egyszerűsítse az alábbi mondatokat! (6 pont)

Nyáron megrendezésre kerülnek a szabadtéri játékok. (megrendezik)

Intézkedést fogantatosítottunk a baleset tárgyában. (Intézkedtünk a baleset elkerülésére)

Felterjesztést eszközöltünk a minisztérium felé. (Felterjesztettük a minisztériumba)

Adható: 3, 2, 1, 0 pont.

4. Melyik két szólás keveredett össze? Nevezze meg a két szólást! (8 pont)

Lándzsát tör felette. (Lándzsát tör mellette. Pálcát tör felette.)

Csehül áll a szénája. (Csehül áll. Nincs rendben a szénája.)

Áll, mint borjú az új kapu előtt. (Áll, mint szamár a hegyen. Bámul, mint borjú az új kapura.)

Szorít a hurok. (Szorít a csizma. Szorul a hurok)

Adható: 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0 pont.